

«АСТАНА» ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҚАРЖЫ ОРТАЛЫҒЫНЫҢ

БІРІНШІ САТЫДАҒЫ СОТЫНДА

2025 жылғы 17 қазан

№ AIFC-C/CFI/2025/0012 ic

ELEKTROMETAL SPÓTKA AKCYJNA AҚ

Талап қоюшы

қарсы

«QARMET» АҚ

Жауапкер

ШЕШІМ ЖӘНЕ БҰЙРЫҚ

Сот Судьясы:

Эндрю Спинк КС

БҰЙРЫҚ

1. Талап қоюшының 2025 жылғы 26 маусымдағы өтініші (бұдан әрі – «Өтініш») бойынша осы Соттың юрисдикциясы жоқ екендігін тану, сондай-ақ Талап қоюшының талап-арызын жарамсыз деп тану туралы өтініші қанағаттандырусыз қалдырылды. Осы Сот Талап қоюшының талап-арызын (бұдан әрі – «Талап») қарауға құзыретті болып табылады және Талап төменде көрсетілген нұсқауларға сәйкес қаралатын болады.
2. Жауапкер Сотқа және Талап қоюшыға Астана уақыты бойынша 2025 жылғы 14 қараша сағат 17:00-ге дейін талап-арызға толық Жауап ұсынуға міндетті. Жауапта талап мәні бойынша қорғау уәждері толық және егжей-тегжейлі баяндалуы тиіс.
3. Жауапкердің Жауабы осы Бұйрықтың 3-тармағына сәйкес берілген және табыс етілген күннен бастап 14 күн ішінде тараптар істі сот талқылауына дейін жүргізу үшін ұсынылатын нұсқаулардың келісілген тізбесін Сотқа ұсынуы тиіс.
4. Егер мұндай нұсқаулар бойынша келісімге қол жеткізілмесе, Талап қоюшы сол мерзім ішінде Сотқа өтініш беріп, оны Жауапкерге табыс етуі тиіс. Өтініш барлық тиісті дәлелдемелермен және талап етілетін нұсқаулар көрсетілген сот бұйрығының жобасымен бірге ұсынылуы тиіс.
5. Мұндай өтініш берілгеннен кейін 7 күн ішінде Жауапкер Сотқа және Талап қоюшыға өзі сүйенетін барлық дәлелдемелерді, сондай-ақ Талап қоюшы ұсынған нұсқауларға жауап ретінде ұсынатын балама нұсқаулары бар сот бұйрығының жобасын табыс етуі тиіс.
6. Бұдан кейін Сот тараптардың нұсқауларға қатысты уәждерін қарап, жазбаша материалдар негізінде шешім шығарады немесе қажет деп тапса, істі басқару бойынша сот отырысын тағайындайды.

ШЕШІМ

1. Мен жоғарыда көрсетілген Бұйрықты келесі негіздер бойынша шығарамын.
2. Жауапкердің осы іс жүргізу шеңберінде осы Соттың Талап қоюшының талап-арызын (бұдан әрі – «Талап») қарау бойынша юрисдикциясы жоқ екендігін тану және Талап қоюшының талап-арызын жарамсыз деп тану туралы өтініші «R12573 инвестициялық сатып алу шарты» (бұдан әрі – «Шарт») [Құжат 1] негізінде жасалған, ол Талап қоюшы (Шартта «Сатып алушы» деп аталады) мен АҚ «АрселорМиттал Теміртау» (Шартта «Сатушы» деп аталады) арасында жасалған. Негізінен, Талап қоюшы Жауапкер Шарт талаптарын бұзып, Талап қоюшы атынан орындалған жұмыстар үшін оған тиесілі сомаларды төлемегенін алға тартады. Осы Өтінішті қарау кезінде мен тараптар арасында келісілген мына жорамалға сүйенемін: Талап арыздың 1-тармағында көрсетілгендей, АҚ «АрселорМиттал Теміртау» мен Жауапкер атауын өзгерту нәтижесінде бір заңды тұлға болып табылады және тиісінше Жауапкер Шарт талаптарын бұзғаны үшін Талап қоюшының талап қоюына жататын тиісті тарап болып табылады.
3. Қатысты бөлігі бойынша 9-бап келесідей (ыңғайлы болу үшін осы шешім мәтініне сілтеме жасау үшін әріптік тармақшалар мен түсіндірмелер енгізілген):

«9 – Арбитраж

(а) Осы Шарттан туындайтын немесе онымен байланысты даулар туындаған жағдайда, егер

мұндай даулар келіссөздер арқылы реттелмесе, тараптар оларды төмендегі тізімнен дауды бастаған тараптың таңдауымен арбитражға немесе сотқа береді:

- Қазақстан Халықаралық Арбитражы, аралық сот талқылауы туралы Регламентке сәйкес, немесе
- Астана халықаралық қаржы орталығының Соты (АХҚО Соты), АХҚО Сотының Ережелеріне сәйкес.

(b) Егер дау медиаторды/судьяны тағайындаған күннен бастап 30 күн ішінде немесе тараптар жазбаша түрде келісілген өзге мерзімде реттелмесе, ол аралық сот талқылауы немесе медиация жүргізілген органда (Қазақстан Халықаралық Арбитражы немесе АХҚО Соты) сол органның тиісті регламентіне сәйкес түпкілікті шешілуге беріледі.

(c) Қазақстан Халықаралық Арбитражындағы аралық сот талқылауы мен арбитраж тілі – орыс тілі.

АХҚО Сотындағы (медиация және сот талқылауы) тіл – ағылшын тілі.

Осы Шартқа Қазақстан Республикасының материалдық құқығы қолданылады.

Осы тармаққа сәйкес:

- (i) арбитраждық трибунал бір арбитрден тұрады; және
- (ii) іс жүргізу орны – Астана қаласы».

4. Жауапкер Өтініштің 20-тармағында көрсетілгендей екі балама негізгі уәжге сілтеме жасайды:

(a) 1-уәж – «Шартта көзделген дауды сотқа дейінгі тәртіппен реттеу рәсімі сақталмаған» [Өтініштің 20-тармағы]. Нақтырақ айтқанда, Жауапкер келесіні алға тартады:

(1) 9-бап Талап қоюшы міндетті түрде сақтауға тиіс рәсімді көздейді, оның шеңберінде ол кез келген сот немесе арбитраждық іс жүргізу басталғанға дейін (оның ішінде Талап-арыз беру) дауды шешудің екі жеке кезеңін бастауға және өтуге тиіс.

(2) Бұл екі кезең: (i) «келіссөздер» [Өтініштің 12 және 13-тармақтары], 9-баптың «егер мұндай дау келіссөздер арқылы реттелмесе» деген тұжырымында көрсетілген және жоғарыда көк түспен белгіленген (бұдан әрі осы шешімде «**9-баптың 1-кезеңі**» деп аталады); және (ii) «бітім/медиация» [Өтініштің 15-тармағы], 9-баптың сол бөлігінде «аралық сот талқылауы немесе (сотқа дейінгі) медиация» деп көрсетілген (бұдан әрі «**9-баптың 2-кезеңі**»).

(3) Талап қоюшы «[осы] талаптарды орындамаған» [Өтініштің 15-тармағы], өйткені ол аталған екі кезеңнің ешқайсысын бастамаған және өтпеген, «осылайша Шартта белгіленген рәсімді және Жауапкердің дауды белгіленген тәртіппен шешу құқықтарын өрескел бұзған» [Өтініштің 19-тармағы]. Сондықтан Талап қоюшы дауды мәні бойынша қарау үшін сот немесе төрелік іс жүргізуді бастауға құқылы емес («9-баптың 3-кезеңі»).

(b) 2-уәж – балама түрде, егер (Жауапкердің жоғарыдағы уәждеріне қайшы түрде) Талап қоюшы «сотқа дейінгі дауды реттеу рәсімін» орындаған болса да, осы Сот талапты қарауға құзыретке ие емес, өйткені мұндай жағдайда 9-бапқа сәйкес Талап қоюшы үшін жалғыз қолжетімді нұсқа төрелік іс жүргізуді бастау болып табылады [Өтініштің 17–18-тармақтары], бұл жоғарыда жасыл түспен белгіленген 9-баптың (b) бөлігіне негізделген.

5. Мен Жауапкердің 9-бапта көзделген 1 және 2-кезеңдердің болмауы Талап қоюшының осы Сотқа талап-арыз беру арқылы жүгінуіне кедергі келтіреді деген уәжімен келіспеймін. 9-бапты дұрыс түсіндіру кезінде керісінше қорытынды жасалады — бұл Соттың құзыретін жоққа шығармайды.

6. 1-уәжге қатысты, егер 9-баптың 1 және 2-кезеңдері Жауапкер айтқандай «міндетті талаптар» ретінде қарастырылса (яғни, әр кезең дауды 9-баптың 3-кезеңіне өтпес бұрын басталуы және өтуі тиіс болса), мен келесі қорытындыларға келемін:
- (a) Мұндай «міндетті талаптар» тек Талап қоюшыға ғана емес, екі тарапқа да бірдей қолданылады.
 - (b) Егер тараптардың бірі осы екі кезеңнің бірін бастамаса немесе өтпесе (кез келген тарап кез келген уақытта бастай алады), онда дауды шешуді қалайтын тарап 9-баптың 3-кезеңіне өтуге құқылы (және юрисдикция тұрғысынан міндетті түрде өтуі мүмкін).
 - (c) Іске талап берілгенге дейін Талап қоюшы 2024 жылғы 20 наурызда Жауапкерге шарт бойынша төленуі тиіс соманы ерікті түрде төлеуді талап етіп хат жолдаған. Жауапкер, көрінгендей, жауап бермеген. Талап негіздері егжей-тегжейлі көрсетіліп, Жауапкерге «629 011,88 АҚШ доллары көлеміндегі берешекті ерікті түрде төлеу ұсынылған, әйтпесе біз АХҚО Сотына/Қазақстан Халықаралық Төрелігіне жүгінуге мәжбүр боламыз» деп хабарланған. Бұл жағдай Жауапкер тарапынан келіссөздерге кірісу мүмкіндігі ретінде қабылдануы тиіс еді (егер ол талап етілген соманы өз еркімен төлеуді қаламаған болса).
 - (d) Осыған Осыған байланысты мен Талап қоюшы Мәлімдемеге берген жауабының 2.3-тармағында келтірілген уәжімен келісемін: «Талап арыз келіссөздер үшін бастапқы нүкте бола алады. Тараптар оны реттеу талаптарын талқылау, өзара қолайлы шешімдерді іздеу және татуласу келісімінің талаптарын тұжырымдау үшін негізгі құжат ретінде пайдалана алады. Талап қоюшы келіссөздер жүргізуге дайын және Жауапкермен сындарлы диалогтан бас тартпайды». Айта кету керек, Жауапкер өзінің Мәлімдемесінде Талап қоюшы келіссөздер жүргізуге немесе сындарлы диалогқа түсуге осындай дайындық білдірмейді.
 - (e) Осы мән-жайларда 9-баптың 1-кезеңіндегі «талаптар» іс жүзінде келіссөздер жүргізілмегеніне қарамастан, барынша мүмкін деңгейде орындалды, өйткені Жауапкер (c) тармақшасында көрсетілгендей, өзіне берілген мүмкіндікті пайдаланудан бас тартты: ол келіссөздерді бастауға әрекет жасамады және талап етілген соманы толықтай да, ішінара да төлемеді — бұл ұстанымды Жауапкер Талап қою арызы берілгеннен кейін де, осы Өтінішті қарау барысында да сақтап қалды.
 - (f) Сол сияқты, Жауапкердің 2024 жылғы 20 наурыздағы ерікті түрде төлеу туралы талаптан кейін келіссөздерге қатысудан бас тартуын ескере отырып, Талап қоюшы Жауапкердің 9-бап тәртібімен дауды медиация арқылы реттеуге де әрекет жасамайды деген қорытынды жасауға құқылы болды. Жауапкер кез келген уақытта Талап қоюшыны медиацияға қатысу ниеті туралы хабардар етіп, осы жолды ұстануды ұсынуды мүмкіндікке ие болды, алайда Жауапкер мұны — Талап қою арызы берілгенге дейін де, осы Өтінішті қарау барысында да — жасаған жоқ.
 - (g) Егер жағдай басқаша болғанда, онда даулар реттелмеген жағдайда Шарттан туындайтын дауларды қарауға құзыретті сотты немесе төрелік органды айқындауға объективті түрде бағытталған шарттық ереже (осы жағдайда — 9-бап) тараптардың бірінің «дауды сотқа дейін реттеу рәсіміне» (осы жағдайда 9-баптың 1 және/немесе 2-кезеңдері) қатысудан жай ғана бас тартуы арқылы мәнсіз болып қалар еді. Жауапкердің қисынына сүйенсек, бұл Талап қоюшыны дауды сотқа немесе төрелікке беру мүмкіндігінен мүлдем айырап еді.
 - (h) Жауапкер даудың бар екені туралы білген сәттен бастап кез келген кезеңде келіссөздерді бастауға немесе медиацияны ұсынуды құқылы болды (және әлі де құқылы). Егер ол мұны жасамаса, 9-бап Талап қоюшыға 9-баптың 3-кезеңін бастауға кедергі келтірмейді. Талап

қоюшы 9-баптың 3-кезеңінде көзделген рәсімді сақтаған жағдайда, бұл оның тарапынан 9-бапты «бұзу» болып табылмайды және оны дауды сотқа немесе төрелікке беру мүмкіндігінен айырмайды.

- (i) Жоғарыда баяндалғандарға байланысты Жауапкердің Мәлімдемесінде келтірілген 1-уәж қабылданбайды.

- 7. 2-уәжге қатысты, Жауапкердің 9-баптың 3-кезеңінде Талап қоюшының дауды төрелікке беру ғана мүмкіндігі бар деген уәжі дұрыс емес. Сол сияқты, Жауапкердің 9-баптың 2-кезеңінде жол берілетін медиацияның жалғыз нысаны төрелік сот («Қазақстан Халықаралық Төрелік Соты») немесе төрелік орталық («АХҚО жанындағы Халықаралық Төрелік Орталығы») жүргізетін медиация болып табылады деген тұжырымы да қате [Мәлімдеменің 17-тармағы].

9-баптың дұрыс түсіндірмесі мен заңдық мәні төмендегідей:

- (a) 9-баптың 2-кезеңінде «бастамашы тарапқа» медиацияның қай жерде өткізілетінін таңдау құқығы берілген: бұл не Қазақстандық Халықаралық Төрелік (Жауапкердің пайымдауынша, бұл «Қазақстандық Халықаралық Төрелік Сотын» білдіреді), не осы Сот — «Астана» Халықаралық Қаржы Орталығының Соты [жоғарыдағы (b) тармағында қызғылт сары түспен белгіленген 9-бап мәтінін қараңыз]. 9-бапта «АХҚО жанындағы Халықаралық Төрелік Орталығы» туралы ешқандай ескерту қамтылмаған.
 - (b) Осылайша, егер Жауапкер келіссөздер жүргізу үшін қадамдар жасамаған, медиацияға қатысуды ұсынбаған және Талап қоюшыдан мұндай рәсімнен өтуді талап етпеген болса, онда Талап қоюшы жоғарыда баяндалған себептер бойынша 9-баптың 3-кезеңіне өтуге құқылы. Бұдан бөлек, Талап қоюшы Қазақстандық Халықаралық Төрелікке немесе осы Сотқа жүгінуді таңдауға құқылы болды және ол осы Сотты таңдады, демек, осы Сот Талап қою арызымен басталған дауды қарауға құзыретке ие. Талап қоюшының 9-баптың 3-кезеңінде дәл осы Сотты таңдағанынан, сондай-ақ, егер Жауапкер 9-баптың 2-кезеңінде медиациядан өтуді ұсынғанда, Талап қоюшы Қазақстандық Халықаралық Төрелік арқылы емес, осы Сот жанындағы медиацияны артық көрер еді дегені де айқын көрінеді
 - (c) Осыған Жоғарыда баяндалғандарға байланысты Жауапкердің 2-уәжі де қабылданбауға тиіс.
- 8. Ақырында, осы Өтініштің нәтижесі үшін «осы даудың бұрынғы тараптар арасындағы бітімгершілік келісіммен реттелген бұрынғы даудан туындай ма» [Өтініштің 22-тармағы] деген мәселенің маңызы жоқ екенін атап өту қажет. Шын мәнінде, Талап қоюшы бұл болжамды мән-жайды Өтінішке қарсы дау айту үшін балама негіз ретінде келтіреді. Алайда, оның осы Өтініш шеңберінде қаралуға жататын мәселелерге қатысы жоқ екенін ескере отырып, мен бұл мәселеге қатысты қосымша қандай да бір түсініктеме беруді қажет деп санамаймын.

Сот қабылдады,

Судья Эндрю Спинк КС

Өкілдік:

Талап қоюшының атынан Қазақстан Республикасы, Қарағанды қаласындағы «MG Partners Karaganda» жауапкершілігі шектеулі серіктестігінің заңгері Омар Шүренов өкілдік етті.

Жауапкердің атынан Қазақстан Республикасы, Алматы қаласындағы Legit заң фирмасының серіктесі Сергей Ватаев өкілдік етті.